

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld ...

De vaste commissie voor Justitie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Justitie over de brief van 9 april 2010 over de rapportage Vreemdelingenketen juli - december 2009 (Kamerstukken II 2009/10, 19637, nr. 1334).

Bij brief van ... heeft de minister deze vragen beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
De Pater-van der Meer

Adjunct-griffier van de commissie,
Puts

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de SP-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie**
- II. Reactie van de minister**

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met tevredenheid geconstateerd dat de voorliggende rapportage een aantal verbeteringen heeft ondergaan ten opzichte van voorgaande rapportages, hetgeen de leesbaarheid en vergelijkbaarheid ten goede is gekomen. Deze leden hebben een aantal vragen over de rapportage.

Zij vragen of het mogelijk is dat voortaan in de rapportages over de tweede helft van een jaar, naast de staatjes met de totalen van de halfjaarcijfers ook de totaalcijfers (en percentages) van dat jaar en van enkele voorgaande jaren worden gepresenteerd?

Verder vragen deze leden of in een later stadium wel een volledig en betrouwbaar onderscheid gemaakt zal kunnen worden tussen gezinshereniging en gezinsvorming? In welk opzicht verschillen de bronssystemen van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) met die van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), dat wel aparte cijfers voor gezinshereniging en gezinsvorming presenteert?

Wat is de verklaring voor de (naar het lijkt groter dan afrondings-) verschillen die op onderdelen bestaan tussen cijfers in de rapportage Vreemdelingenketen ten opzichte van cijfers in «De IND belicht, jaarresultaten 2009»?

Voornoemde leden vragen wat het verschil is tussen nu en bijvoorbeeld de jaren 1999 en 2000, toen in de asiel- en vreemdelingenrapportages wel cijfers en percentages inzake ongedocumenteerde asielzoekers werden gepresenteerd.

De leden van de CDA-fractie constateren dat op enkele plaatsen in de rapportage wordt gesproken van (aanvragen van) een groot aantal nareizende Somaliërs. In welke omvang is hier sprake van asielaanvragen dan wel reguliere aanvragen?

Bij hoeveel van de aanvragen voor gezinsvorming/gezinshereniging van nareizende familieleden van Somalische nationaliteit is nader onderzoek nodig en waarom? Wat zijn de uitkomsten van dat onderzoek?

Voornoemde leden vragen of de asielinstroomcijfers voor de eerste maanden van 2010 kunnen worden gepresenteerd.

Deze leden vragen of te verklaren is waarom Nederland samen met Duitsland en Zweden respectievelijk samen met Zweden en Italië het meest aantrekkelijke bestemmingsland is gebleken voor Irakezen respectievelijk Somaliërs?

Verder vragen zij wat de verklaring is voor de grote stijging van de aantallen beroep en hoger beroep asiel?

Kunnen de gepresenteerde totale aantallen en percentages inwillingen en afwijzingen machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) en verblijfsvergunning regulier (VVR) worden verbijzonderd naar de in de tabel op blz. 23 onderscheiden categorieën? Kan dit voortaan ook «standaard» worden opgenomen in de rapportages?

In hoeveel (procent van de) gevallen wordt bij beroepszaken MVV en VVR alsnog positief beslist?

Is aan te geven bij hoeveel verblijfsaanvragen van vrouwen uit Afghanistan en van homoseksuelen uit Iran een verblijfsvergunning wegens klemmende redenen van humanitaire aard is toegekend?

Kan een overzicht worden gegeven van zaken die de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) op grond van zijn procesprotocollen aan de IND voorlegt en waarin de DT&V voorstelt een verblijfsvergunning te verstrekken in verband met buitenschuld-, schrijnendheids-, medische of andere aspecten? Zo ja, in hoeveel gevallen honoreert de IND deze voorstellen?

Hoeveel verblijfsvergunningen zijn in deze kabinetsperiode verleend op grond van de discretionaire bevoegdheid?

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

Als eerste willen de leden van de SP-fractie hun waardering uitspreken voor de wijzigingen die inmiddels in de rapportage zijn doorgevoerd. Deze wijzigingen stellen deze leden beter in staat om een oordeel te kunnen vormen over de feitelijke situatie en aanpassingen die naar de mening van deze leden gewenst zijn.

Zij vragen wat er is gebeurd met de 120 aan de Schengenbuitengrenzen geweigerde vreemdelingen die niet direct zijn teruggekeerd (1.330) of asiel hebben aangevraagd (440)? Deze leden vragen verder wanneer de resultaten bekend zullen worden gemaakt van de tussenevaluatie van de pilot Advanced Passenger Information (API).

De aan het woord zijnde leden vragen naar de oorzaken van het toegenomen aantal asielaanvragen van Afghaanse en Georgische vreemdelingen. Deze leden vragen voorts of de toename van het aantal beroepen, voorlopige voorzieningen en aanmeldcentrum(AC)-zaken kan leiden tot problemen in de afdoeningstermijnen die gesteld worden in de voorgestelde wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 die per 1 juli 2010 in zou moeten gaan. Hoeveel hoger beroepszaken zijn er ontvangen bij de Afdeling bestuursrechtspraak bij de Raad van State tegen een niet ontvangen van een pardonaanbod? Hoeveel voorlopige voorzieningen zijn bij de Vreemdelingenkamers respectievelijk de Afdeling bestuursrecht-spraak toegewezen?

Zullen de 50 plekken voor de pilot opvang slachtoffers van mensenhandel daadwerkelijk op 15 juni 2010 operationeel zijn?

Wanneer zal de Kamer worden geïnformeerd over de in de rapportage genoemde herijking van de planning voor 2010 van INDIGO? Betekent dit dat er vertragingen zijn opgetreden dan wel te verwachten zijn? Hoe staat het met de kosten voor dit project?

Waarom is er gekozen voor de term «zelfstandig vertrek zonder toezicht» terwijl feitelijk niet bekend is of de vreemdeling is vertrokken en waar hij zich bevindt?

Welke landen waren verantwoordelijk voor de weigering van de 650 afgiftes van reisdocumenten? Waaruit is de stijging van 28 procent van het aantal weigeringen te verklaren terwijl het aantal aanvragen is gedaald?

Wat is de verblijfsduur van de Dublin-claimanten in de opvang en wat is de reden van de verdubbeling? Is er voldoende capaciteit voorzien voor de tijdelijke noodvoorziening (TNV)/rust- en voorbereidingstermijn (RVT) voor 2010 en hoe groot is de voorziene capaciteit?

Wordt nog steeds ongeveer de helft van de vreemdelingen die in bewaring is genomen weer op straat gezet zonder te zijn uitgezet? In hoeveel gevallen is de bewaring opgeheven door tussenkomst van de Vreemdelingenkamer respectievelijk de Afdeling bestuursrechtspraak?

Vragen en opmerkingen van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie delen de mening van de minister van Justitie dat de cijfers in de rapportage een weerslag zijn van het door het kabinet gevoerde migratiebeleid. Zij delen echter niet de kwalificatie dat het zou gaan om een «selectief» beleid of dat het «streng en humaan, en uitnodigend voor migranten die Nederland nodig heeft» is. De stijgende lijn in het aantal nareizende veelal kansarme gezinsmigranten en de weer oplopende achterstanden bij het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de rechterlijke macht en de IND zijn daar tekenen van. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

Voornoemde leden vragen de minister te verklaren waarom het aantal asielaanvragen ondanks het afschaffen van het categoriale beschermingsbeleid maar met 12 procent is afgenomen en nog steeds 75 procent hoger ligt dan het aantal asielverzoeken in de tweede helft van 2007 (4050). Bovendien vragen deze leden waarom het grootste aantal asielzoekers dat in Nederland asiel aanvraagt wederom afkomstig is uit Afghanistan en Irak ondanks het afschaffen van het categoriale beschermingsbeleid.

De aan het woord zijnde leden verzoeken de minister een overzicht te geven van het aantal vreemdelingen dat onder het categoriale beleid voor Somalië respectievelijk Irak een verblijfsvergunning asiel heeft gekregen. Zij vragen daarbij welk deel van deze vergunningen reeds is heroverwogen en welk deel is ingetrokken c.q. komen te vervallen waardoor is overgegaan tot – eventueel vrijwillig – vertrek.

De leden van de VVD-fractie verzoeken het kabinet bij de volgende rapportage niet alleen de asielcijfers van de top tien ontvangende EU-landen op te nemen, maar ook de andere EU-landen of in ieder geval het Europees gemiddelde.

Voornoemde leden vragen de minister te verduidelijken waarom het percentage inwillingen in alle EU-landen alsmede trends niet zal worden opgenomen in de rapportage. Het kabinet geeft aan dat het asielbeleid niet geharmoniseerd is en dat derhalve geen waarde kan worden gehecht aan een dergelijk percentage. Deze leden delen dit standpunt niet. Het percentage inwillingen is illustratief voor de invulling die het Nederlandse kabinet geeft aan de internationale verplichtingen waaraan ook andere lidstaten zijn gebonden.

De leden van de VVD-fractie vragen de minister een indicatie te geven van het percentage asielzoekers dat gebruik heeft gemaakt van een mensenhandelaar om naar Nederland te komen. Zij vragen bovendien een indicatie van de kosten voor het gebruik van een mensenhandelaar.

De aan het woord zijnde leden zijn verbaasd dat het percentage positieve beslissingen op asielaanvragen voor bepaalde tijd maar met 3 procent is afgenomen. Zij vragen de minister uit te leggen waarom dit niet verder is afgenomen aangezien het categoriaal beschermingsbeleid voor Somalië en Irak is afgeschaft en er derhalve minder gronden voor asiel bestaan.

Deze leden zien een drastische stijging in het aantal beroepszaken (72 procent) en hoger beroepszaken (215 procent) en in de voorraden asiel. Hoewel deze leden erkennen dat de achterstanden tekend zijn voor het sinds 2007 gevoerde beleid, vragen zij desalniettemin om een toelichting.

Hoewel de leden van de VVD-fractie niet verrast zijn door de stijging in het aantal nareizende kansarme gezinsmigranten – dit is immers geheel in lijn der verwachtingen gezien het door dit kabinet gevoerde beleid – willen zij dit toch aan de orde stellen. Deze leden zijn verontrust dat het absolute aantal aanvragen voor gezinsmigratie is toegenomen (met +/- 20%) terwijl het aantal kennismigranten enkel is afgenomen. Kansarme migranten worden verwelkomd terwijl de deur wordt gesloten voor de kennismigranten die bij kunnen dragen aan de Nederlandse economie. Deze leden erkennen hierin de noodzaak van een nieuw bewind waar een daadwerkelijk streng en rechtvaardig vreemdelingbeleid wordt ingevoerd; niet alleen in woord maar ook in daad.

De aan het woord zijnde leden hebben met verontrusting kennisgenomen van het gestegen aantal zaken dat de DT&V in behandeling heeft. In de tweede helft van 2009 zijn er 8.300 vreemdelingen ingestroomd in het terugkeerproces terwijl er maar 7.700 vreemdelingen Nederland al dan niet aantoonbaar hebben verlaten. Dit is met name zorgwekkend omdat 57 procent van de lopende zaken niet verwijderbaar is (mede vanwege lopende procedures). Deze leden vrezen dat de toenemende achterstanden zullen leiden tot een rekest om een nieuw Generaal Pardon. Zij benadrukken dat dit voor de leden van de VVD-fractie onacceptabel is. Asielzoekers hebben er zelf voor gekozen naar Nederland te komen en dienen Nederland ook weer zelf te verlaten wanneer hun asielverzoek is afgewezen. De Nederlandse overheid is niet verantwoordelijk voor de situatie waarin deze vreemdelingen verkeren wanneer zij ervoor kiezen extra te procederen c.q. niet mee te werken aan vertrek.

De leden van de VVD-fractie zijn positief te spreken over het terugdringen van het aantal vreemdelingen dat wordt opgevangen in de TNV. Zij vragen de minister of dit een trend is die zich gedurende het laatste deel van het jaar heeft ontwikkeld of dat dit een – toevallig lagere – momentopname betreft.

De aan het woord zijnde leden zijn minder goed te spreken over de ontwikkelingen in de bezetting in de centrale opvang. Niet alleen is er een groei in het aantal asielzoekers in de opvang waarneembaar, ook de gemiddelde verblijfsduur in de opvang neemt toe. Verbleef in de tweede helft van 2008 naar schatting 38–39 procent van de asielzoekers langer dan een jaar in de opvang, is dat percentage in 2009 toegenomen tot 42–43 procent.

De leden van de VVD-fractie zijn in het bijzonder verontrust over de ontwikkelingen inzake Dublin-claimanten. Zij constateren een ruime verdubbeling van het aantal afgewezen asielzoekers op basis van de Dublin Verordening (1.450) en een ruime verdubbeling van het aantal Dublinzaken dat is ingestroomd bij de Vreemdelingenkamers (2.250). Eind 2009 verbleven 3.450 Dublin-claimanten in de centrale opvang en hebben 390 Dublin-claimanten Nederland gedwongen verlaten. Deze leden benadrukken dat Nederland, ingeval van een Dublinclaim, het asielverzoek

niet in behandeling hoeft te nemen en deze vreemdelingen kan overdragen aan de verantwoordelijke EU-lidstaat. Zij vragen waarom opvang wordt geboden aan asielzoekers die in Nederland geen asielverzoek in kunnen dienen en Nederland dienen te verlaten. Bovendien vragen deze leden de minister uiteen te zetten hoe zij het aantal Dublin-claimanten in de opvang en in een rechterlijke procedures het komende jaar (tot nul) terug zal dringen.

De leden van de VVD-fractie vragen de minister de verdubbeling in de instroom van het aantal minderjarige vreemdelingen in bewaring toe te lichten.

De aan het woord zijnde leden hebben enkele vragen over het visa-beleid van een aantal van de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Zo vragen zij of het klopt dat derdelanders in Oekraïne zonder visa af kunnen reizen naar Roemenië alwaar zij in de illegaliteit kunnen belanden en door kunnen reizen naar andere delen van Europa. Deze leden verzoeken de minister uitleg te geven over deze «Oekraïne route.» Zij vragen de minister daarbij ook in te gaan op de frequentie van het gebruik van deze route en de mogelijkheid om zonder visa af te reizen naar Roemenië – en andere EU-lidstaten – wanneer zij deel uit (zullen) maken van de Schengenregio.

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie hoeveel zaken zijn afgedaan met een schikking om een beroepsgang (naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens) te voorkomen?

Vragen en opmerkingen van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de bovengenoemde brief van de minister van Justitie. Naar aanleiding van deze brief hebben deze leden enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de PVV-fractie vragen hoeveel vreemdelingen die in 2009 een aanvraag om een verblijfsvergunning in Nederland hebben ingediend afkomstig zijn uit een moslimland. Hierbij gaan deze leden uit van het gegeven dat een land een moslimland is wanneer de bevolking volgens The World Factbook van het Amerikaanse Central Intelligence Agency voor meer dan 50 procent bestaat uit moslims.

De aan het woord zijnde leden hebben er herhaaldelijk op gewezen dat veel vreemdelingen misbruik maken van de mogelijkheden tot gezinsvorming of gezinshereniging door mensen naar Nederland te halen met wie zij in werkelijkheid in het geheel geen relatie hebben. Deze leden vragen hoe vaak de Vreemdelingenpolitie vorig jaar op verzoek van de IND ter plaatse adrescontroles heeft uitgevoerd om de echtheid van relaties te controleren. Voorts vragen deze leden hoe het aantal adrescontroles zich verhoudt tot tien jaar geleden. Deze leden vragen het kabinet tevens of deze controles op schijnrelaties ook steekproefsgewijs plaatsvinden, dat wil zeggen wanneer er geen directe fraudeaanwijzingen zijn.

De leden van de PVV-fractie vragen in hoeveel gevallen van gezinsmigratie in 2009 sprake bleek te zijn van een schijnrelatie. Is dit een afname of toename vergeleken met eerdere jaren?

Het kabinet heeft in het verleden gesteld dat het aantal asielaanvragen dat wordt afgewezen op basis van fraude niet wordt geregistreerd, waarbij thans wordt opgemerkt dat voor het beslissen op een toelatingsaanvraag

de vaststelling van fraude niet zonder meer bepalend is. Deelt het kabinet de mening dat een zorgvuldige registratie van fraudegevallen, zowel inzake asielaanvragen als reguliere aanvragen, van het grootste belang is om een correct beeld te krijgen van de omvang van de gepleegde fraude? De leden van de PVV-fractie vragen of een dergelijke registratie na invoering van het nieuwe processysteem INDIGO wel wordt gerealiseerd.

Voornoemde leden vragen hoeveel vreemdelingen die in 2009 een aanvraag om een reguliere verblijfsvergunning hebben ingediend in het verleden al eerder een aanvraag om een verblijfsvergunning hebben ingediend.

Voorts vragen zij hoeveel referenten die in 2009 betrokken waren bij een aanvraag om partner- of gezinsmigratie in het verleden zelf in het kader van partner- of gezinsmigratie naar Nederland zijn gekomen.

De leden van de PVV-fractie vragen hoeveel van de referenten die in 2009 betrokken waren bij een aanvraag om partner- of gezinsmigratie in het verleden eerder als referent hebben opgetreden.

Tenslotte vragen deze leden hoeveel van de vreemdelingen die in 2009 een aanvraag om een VVR zonder MVV hebben ingediend wel MVV-plichtig waren.

II. Reactie van de minister